

MITŐL SZKÓLA A SZKÓLA?

A II. vatikáni zsinat és az azt követő instrukciók kiemelik a szkóla fontosságát a liturgikus ünneplésben. De mi is ez a szkóla? Most megkíséreljük jellemvonásait összegyűjteni az egyházi előírások, liturgikus hagyományok, zenetörténeti és pasztorális tapasztalatok alapján.

1. CÉL: A szkóla célja a liturgia alázatos szolgálata. Ezzel ellentétes: önmagunk művészetének előtérbe állítása, kiélése, a vezető zenei produkció-vágya, sőt a tagok pusztá éneklési kedve is.

2. RENDSZERESSÉG: A szkólák nem ritka ünnepi produkciókkal ékesítik az istentiszteletet, hanem rendszeresen, hétről-hétre szolgálnak a misén és a zsolozsmában, mégpedig a liturgiába *szervesen* beletartozó énekekkel.

3. ÉNEKTÁR: A zsinat kívánságának megfelelően, elsősorban a Szentírásból és az egyház liturgikus könyveiből vett szövegek megszólaltatása adja énektárukat (Vö. Lit. Konst. 121.). Anyaguk gerince a szertartáskönyvek (Graduale Romanum, Graduale Simplex, Missale Romanum) szerint az illető naphoz vagy időszakhoz tartozó szövegek zenéje.

4. ZENEI STÍLUS: Az Egyház ismételten kijelentette, hogy saját zenei stílusának a gregoriánnumot tartja (Lit. Konst. 116.), mert ez a szövegeknek legmegfelelőbb zenei kifejezés, mert ez közelíti meg legjobban az egyházi zene eszményét, s ez illeszkedik be a legszerveesebben a liturgiába. A szkólák énekanyagának gerincét a gregorián zenének gazdagabb vagy egyszerűbb dallamai alkotják.

5. NÉPÉNEK, POLIFON ZENE: Az egyházi megnyilatkozások jogosnak ismerik el a népéneknek és a polifon zene remekműveinek alkalmazását, habár az előbbieken szövegükben távolabb állnak a liturgikus forrásoktól, az utóbbiak pedig nehezebben illeszthetők be a liturgiába. A szkóla betétként énekrendjébe illeszt egy-egy megfelelő népének vagy polifon tételt, de jellegzetes saját éneke így is a gregorián marad. Nem nevezhető szkólának az olyan együttes, mely engedményt tesz egyháziatlan, nyíltan világi, a liturgiától idegen könnyűzenei divatoknak.

6. LITURGIAI ISMERETEK: A szkóla vezetőinek és tagjainak pontos és részletes liturgiai tudással kell bírniuk, hogy mindig tudják mit, miért énekelnek, abban elmélyedjenek, a gyakorlati kérdésekben pedig helyes elvek szerint döntsenek.

7. A SZÖVEG ELSŐBBSÉGE: A szkólának gondos zenei kidolgozásra kell törekednie, de első szempontjuk a művek kiválasztásánál és a próbamegszervezésénél a szöveg legyen. Törekedni kell, hogy az énekszövegeket mind betű szerint, mind liturgikus alkalmazásuk szerint jól értsék. A szöveg megértését a népnél is elő kell mozdítaniuk.

8. NYUGALOM: A szkóla elsősorban nem heves érzelmekre vagy tetszetősségre törekszik, hanem kontemplációra neveli önmagát és a hívő közösséget. (A nyugalom azonban nem egyenlő unalommal!) A liturgia és ének ünnepi hőfokát táplálja a belső és külső nyugalom. A belső nyugalom: a szenzáció-éhség tudatos megfékezése, a liturgikus rendhez való alkalmazkodás, az ismétlődések vállalása. A külső nyugalom: a gondos előkészítés, a pappal és kántorral való együttműködés, a nép tájékoztatása, a mozgások rendezettsége, a kórusvezetés visszafogottsága.

9. A SZKÓLA ÉS A NÉP: A szkóla elsőrendű feladata, hogy a népet ebben a szellemben nevelje. A szkóla nem szorítható vissza a népének vezetésére, és jogosan iktat be olyan tételeket, melyeket a nép figyelemmel hallgat. Ugyanakkor azonban a szkóla nem is szakadhat el a néptől. Fokozatosan be kell vezetniük a népet a liturgikus éneklésbe, az adottságoknak megfelelően választott műfajok és tételek helyes sorrendjében (responzumok, ordináriumok, antifonák).

10. LÉNYEGES KÜLSŐ SEGÍTSÉGEK: A szkóla liturgikus jellegét, identitását fejezi ki és segíti elő néhány külső elem: a liturgikus mozgásoknak, szokásoknak ismerete és megtartása (mise előtti ima, beszélgetés-tilalom, liturgikus állások és meghajlások), a liturgikus ruha (karing vagy kórusköpeny) használata, a szkóla elhelyezése (a szentély és a nép között). A szkóla az asszisztencia része, ennek megfelelően két szín alatt áldozhat.

A szkólák ideális létszáma 8-10 fő, nők vagy gyermekek esetében kissé több. A hagyományos nagy énekkarok szkóla-jellege a fent vázolt eszményhez közeledve erősödhet. De már egy-két előénekes is betöltheti a szkóla szerepét, vagy legalább annak egy részét.